I чужому научайтесь, Свого не цурайтесь... Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. в Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 116. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го ЧЕРВНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 21, 1972 No. 116. VOL. LXXIX.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Вівторок, 20 червня 1972

ЗЛОЧИНЕЦЬ - ГРАБІВНИК ПРОНИКНУВ У ПОМЕШКАННЯ дитячої письменниці й видавця Ірми С. Блек на Грінвіч Вілледжі в Ню Йорку, де вона жила понад 30 років. У кінці тижня ту 66-літню жінку знайшли мертвою, із слідами побиття на тілі. Злочинець проліз через вибиту в підвалі шибу. Чоловік Ірми С. Блек, видатної американської письменниці для дітей, був поза Ню Йорком в час тієї трагедії.

У ПАНАМІ ВІДБУДУТЬСЯ 6 СЕРПНЯ ВИБОРИ, перші від 1968 року. Країною керує уряд на чолі з генералом Омаром Геррерою, який завів у Панамі режим централізованої демократії. Ген. Геррера в наступних виборах сподівається повної підтримки збоку виборців для свого уряду, хоча в країні є різні політичні течії.

ЛІКАРІ - ХІРУРГИ У СІЛВЕР СПРІНГ, Мд., здійснили впродовж 90 хвилин операцію й витягли із спини губернатора Джорджа Воллеса кулю. Покищо лікарі не можуть передбачити з певністю, чи губернатор Воллес зможе сам ходити, бо в нього спаралізовані ноги. Але якщо не буде комплікацій, то він зможе взяти участь у Демократичній Конвенції наступного місяця в Маямі Біч.

У МАЯМІ БІЧ ЦЬОГО ЛІТА ВІДБУДУТЬСЯ дві передвиборчі партійні конвенції: Демократична від 10 до 13 липня і Республіканська — від 21 до 23 серпня. Вони відбуватимуться в тій же самій велетенській залі. Вся радіо- і кіно - техніка буде встановлена в тій залі для передач новин, і вона обслуговуватиме обидві конвенції.

КЕРІВНИКИ АВТОБУДІВЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ помічають, що серед робітництва є все більше проявів невдоволення працею при канвеєрі. Багато робітників часто не приходять на працю, помітно багато змін місць праці, а іноді навіть трапляються випадки саботажу. Чільні автопродуценти розпочали заходи, скеровані на те, щоб робітництво при конвеєрах було більш задоволене, мало більше прав вибирати місце праці тощо. Шукання йдуть по лінії, як позбутись монотонности праці при конвеєрах.

ПОЧИНАЮЧИ ВІД МІСЯЦЯ ВЕРЕСНЯ 1970 РОКУ, на Джамейці, що є частиною дільниці Квінсу в Ню Йорку, було вже 8 нападів злочинця або злочинців на жінок і дівчат. У кінці минулого тижня невідомий маніяк проникнув через вікно в дім на 88-й евню й убив 15-літню дівчину Дебору Занушко. Батьки почули стогін дівчини, але було запізно — напасник утік, дівчина померла від побиття.

У МАЯМІ БІЧ ПОЧАЛИ ОБГОРОЖУВАТИ дротяними сітками подвір'я і велетенську залю, де має відбутись Демократична Конвенція. Поліція й місто роблять різні заходи, щоб там не повторились криваві зудари між прихильниками різних політичних поглядів, як це мало місце під час Демократичної Конвенції в Чикаго в 1968 році. Конвенція розпочнеться 10-го липня. У Маямі Біч сподіваються, що там зберуться, крім делегатів на Конвенцію, ще з яких 20 000 демонстрантів різних напрямків. Старше населення міста побоюється за свою власність і вимагає, щоб місто наперед підготувало відповідне місце, подбало про нічліг та ін. для сподіваних демонстрантів.

У МЕНЧЕСТЕРІ СУД ЗАСУДИВ ТЕРОРИСТА Карла Лаамана на від 14 до 20 років в'язниці. К. Лаамановi тепер 20 років. Він підклав бомбу під поліційну станицю. Жертв не було, лише повилітали вікна, але суворий присуд терористові має бути попередженням дя всіх інших, які бажали б займатись подібною „діяльністю".

У ЗАЛІЗНИЧНІЙ КАТАСТРОФІ У ФРАНЦІЇ ЗГИНУЛИ 62 особи, що їх тіла знайдено у рештках двох поїздів, але не виключають, що тих жертв є більше. Один з поїздів в'їхав до тунелю саме в хвилині, коли обсунулась частина стелі, а другий поїзд, що над'їхав з протилежної сторони на паралельних рейках, вискочив із рейок на румовищі тунелю і врізався вбік першого поїзду. У темному тунелі розігрувались макабричні сцени.

ІТАЛІЙСЬКЕ МІСТО АНКОНА ЖИВЕ в атмосфері паніки, спричиненої кількакратним потрясенням землі. З-посеред 110.000 мешканців залишилось в місті 15.000: всі інші повтікали, а ті, що залишились, ночують в парку чи під примітивними шатрами за містом.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЖОРЖ ПОМПІДУ ВІДКРИВ величавий пам'ятник у честь французького президента - героя Шарля де Голля. На горі, що панує над містечком Кольомбей — Ле-Де-Зеглiз, де жив і похоронений де Голль, здвигнено на 135 стіп високий гранітний Льотринґський Хрест — герб де Голля. Монумент важить 1.500 тонн і коштував 1 мільйон долярів, зібраний з пожертв окремих французів.

ДО ВАРШАВИ ПРИБУВ із 5-тиденними відвідинами югославський диктаторський президент Тіто. Це вже його треті відвідини в післявоєнних роках. Ціллю його відвідин — затіснити господарські й культурні взаємини тих двох комуністичних країн та переговорити з польськими комуністичними проводирями різні европейські й міжнародні справи.

РИМСЬКА ПРЕСА ПРИСВЯТИЛА багато уваги 9-тим роковинам вибору колишнього архиєпископа в Міляно, кардинала Джованні Монтіні на Папу, який прийняв ймення Павло УІ. Неспокій у Католицькій Церкві з яскравими проявами непослуху збоку численних духовників і світських вірних, як теж глибокі розбіжності у таких справах, як целібат духовенства, контроля народин і розводи, поруч із щораз дошкульнішим браком молодих духовників — глибоко турбують Павла УІ. Газети твердять, що Павло УІ радий би зректися, але заявив був, що це „привілей" тільки світських монархів, а Намісник Христовий не може зрікатися свого становища.

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ІНДІРА ҐАНДІ ПРОСЛАВЛЯЛА у Празі чеський нарід і його сучасних комуністичних правителів за солідарність з Індією у часі її війни проти Пакістану. Індіра Ґанді відвідує приязні супроти Індії европейські країни. Відносини між Індією і Америкою значно прохололи відколи Індія заскочила Америку своїм воєнним походом проти Пакістану, за що ЗСА затаврували її, як аґресора.

В ІРАНІ РІШУЧЕ БОРЯТЬСЯ проти торгівлі наркотиками. Поліція перехопила групу пачкарів, що перевозила через кордон наркотики і в стрілянині з ними вбила сімох пачкарів. У багажі вбитих знайдено 340 фунтів опіюму. В Ірані обов'язує закон, що за приловлення понад 2 фунтів опіюму — винуватця розстрілюють.

Сенат тимчасово заблькував фонди для військових баз на Азорах і в Багрейні

Вашинґтон. — Сенат, забезпечуючи за собою прероґативи в справах закордонної політики, тимчасово заблькував фонди для військових баз у Портуґалії на Азорах і в Багрейні. Вашинґтон саме підписав договори про ті бази, а Сенат домагається, щоб Уряд представив йому ті договори. На пропозицію Комісії закордонних справ, якою керує сенатор В. Фулбрайт, було прийнято й інше рішення: у майбутньому Сенат буде затверджувати, або ж відкидати, всі дальші домовлення Уряду про нові закордонні військові бази, чи про розбудову і поширення вже існуючих закордонних баз. Обидва ці рішення долучені до законопроєкту про призначення 1,7 більйона долярів на військову допомогу. Обидва рішення розглядають, як значну перемогу Сенатської Комісії закордонних справ, яка шукає різних леґальних доріг, щоб обмежити права Президента підписувати закордонні умови чи брати якісь зобов'язання за кордоном, без попередніх вияснень перед Конґресом. Однак, є багато виглядів на те, що такі рішення та ідеї Комісії закордонних справ під керівництвом сен. Вільяма Фулбрайта не будуть підтримані спільною Сенатсько-Палатною Конференцією. Сенат був невдоволений з того, що минулого року Уряд без згоди з ним заключив договори про військові бази в Портуґалії на Азорах та в Перській затоці, в Багрейні, і тепер деякі члени Сенату наполягають на тому, щоб надалі Уряд інформував Конґрес про свої такого типу заходи й рішення.

Сенатор Марґарет Чейз Смит здобула номінацію на п'яту каденцію в Сенаті

Портленд, Мейн. — Марґарет Чейз Смит, республіканський сенатор із стейту Мейн, яка має тепер 74 роки, перемогла у правиборах, які відбулися в цьому стейті в понеділок 19 червня, свого республіканського суперника — 38-літнього мільйонера Роберта А. Г. Монкса. За тимчасовими підрахунками — із 330 з усіх 629 виборчих округ — сен. Марґарет Чейз Смит одержала 25 319 голосів або 70 відсотків, і її противник Роберт А. Г. Монкс 10 648 голосів, або 30 відсотків. Перемогла сен. Смит, не зважаючи на те, що вона усю свою виборчу кампанію обмежила тільки до кінців тижня і до виступів на зібраннях і на прийняттях. У своїй кампанії вона не використовувала ні телевізії, ні радія, і не утримувала якогось окремого виборчого штабу для ведення пропаґанди за нею. Її противник бизнесмен мільйонер Роберт А. Г. Монкс, який прибув до Мейну всього три роки тому, користувався широко розбудованим виборчим апаратом і вів аґітацію за собою всіма можливими засобами, не жаліючи грошей і витрачаючи на ведення кампанії понад чверть мільйона долярів. У своїй кампанії сен. Марґарет Чейз Смит підтримувала політику президента Ніксона у В'єтнамі, Монкс наголошував на збільшення пенсій із Соціяльного Забезпечення і зменшення безробіття. На демократичному списку номінацію на сенатора одержав конґресмен Вільям Д. Гетавей, який переміг легко свого противника Джека Л. Смита.

Нюйоркська Округа відбуде свій Союзовий День на Союзівці

Ню Йорк. — Минулої п'ятниці, 16-го червня, тут в домівці Товариства „Дністер", 361-ого Відділу УНСоюзу, відбулися чергові організаційні збори представників Відділів тутешньої Округи УНСоюзу, на яких схвалено відбути цьогорічний Союзовий День Округи на Союзівці в Кергонксоні, в першу, або другу неділю серпня. Окружна управа має подбати про цікаву програму та влаштувати виграшку для союзової молоді. Збори відкрив, в заступстві перешкодженого голови, адв. І. Флиса, заступник голови д-р Василь Вишиваний, а секретарем зборів був Микола Хоманчук. Голова зборів згадав, що збори скликано для перевірки дотеперішньої праці Округи і її Відділів й для намічення їх праці в часі літа й взагалі впродовж цього року, разом із приявними головними урядовцями, які живуть на терені Округи та з її організаторами, яких він привітав. Організаційну доповідь виголосив головний секретар д-р Ярослав Падох. Доповідач говорив про особливу вартість життьового забезпечення в наш час, який ціхує не тільки політичний, але й господарський заколот і непевність у світі, а зокрема в ЗСА. В основі господарських намагань людей лежить бажання заощадження майна й його інвестування, а дальше збереження його від газарду, зв'язаного з різними родами інвестицій та від дошкульної втрати вартости заощаджень. Життьове забезпечення на випадок смерти, а ще більше на старші роки, виявляється тепер найпевнішою розв'язкою всіх цих проблем. Коли це роз'яснити кандидатам

(Закінчення на стор. 4-ій)

Устійнено програму Союзового Дня в Ню Джерзі

Картерет. — Минулого четверга, 15 червня, тут в залі української католицької парафії Пресвятої Марії відбулися чергові наради окремого Комітету Союзового Дня Ню Джерзі, що приготовляє такий День на неділю, 10-го вересня, в Українському Селі в Бавнд Бруку. Комітет очолює голова Окружного Комітету Відділів УНС в Перт Амбою інж. Омелян Граб, секретарем є п. Іван Рачинський, а скрабником голова Окружного Комітету Відділів УНС в Нюарку Юліян Баранюк. Почесним головою Комітету є головний предсідник УНС Йосип Лисогір, який також взяв участь у нарадах у четвер, разом із 15 іншими приявними. Під час нарад, що їх провадив місцевий парох о. шамбелян Віктор Поспішіль, устійнено мистецьку і розвагову програми, встановлено ціну вступу на імпрезу в сумі по $1.50 від кожної дорослої особи, при чому вступ для дітей безкоштовний, як також безкоштовним буде приміщення для автомобілів. Під час Дня відбудеться виграша вартісних предметів. Білети на виграшу в ціні по одному долярові за чотири білети можна вже тепер набувати в Окружних Комітетах та в секретарів Відділів. Чергові наради цього Комітету відбудуться 3-го серпня. Як відомо, минулорічний Союзовий День в Ню Джерзі належав до найбільш успішних імпрез, поважний чистий прибуток з якої опісля розділено на різні народні цілі.

Кіссінджер прибув до Пекіну — нараджується із Чу Ен-лаєм

Пекін. — Асистент президента Ніксона для справ крайової безпеки та насправді головний дорадник у проблемах закордонної політики Генрі Кіссінджер прибув до столиці Комуністичного Китаю в понеділок 19 червня о год. 7.30 вечором і на летовищі зустріли його міністер закордонних справ Чі Пенґ-фей і віце міністер Чіяо Куан-хуа з гуртом високих комуно-китайських урядовців. Вони негайно поїхали моторкадою з 21 автомобілів до так званої Великої Залі Народів, вірогідно на вечерю з комуно-китайським прем'єром Чу Ен-лаєм. Офіційно не оприлюднено денного порядку теперішніх пекінських нарад, але загально припускають, що центральною справою будуть В'єтнам і можливості тамошнього замирення. В навечер'я прилету Генрі Кіссінджера до Пекіну відлетів відтіль до Ганою член Політбюра північно-в'єтнамської компартії Ле Дук То, який був неначе політруком комуністичної делеґації на Паризькій конференції про В'єтнам і в минулому році кількакратно засекречено вів у Парижі розмови з Кіссінджером. Це вже четверта з черги візита Кіссінджера в Пекіні. Уперше він прибув туди шляхом через Пакістан в липні минулого року, колито підготовив офіційне запрошення президента Ніксона до Китаю, опісля в жовтні підготовив там конкретний ґрунт для нарад і в лютому цього року товаришив Президентові до Пекіну та разом із ним був на нараді з Мао Тсе-тунґом. Пресові коментатори не висловлюють великої надії, що Чу Ен-лай захоче поступитися із свого принципового становища, що ЗСА повинні негайно залишити В'єтнам, але погоджуються, що Кіссінджер в першу чергу має запевнити лідерів Комуністичного Китаю, що бомбардування Північного В'єтнаму не становить ніякої загрози для Китаю.

Погіршилися відносини між СССР та в'єтнамськими комуністами

Москва. – Наприкінці триденних відвидин — від 15-го до 18-го червня ц. р. — голови Верховного Совєта компартії СССР Миколи Підгорного у столиці Північного В'єтнаму Ганої проголошено спільний совєтсько-комунов'єтнамський комунікат із вимогою відновлення „конструктивних" переговорів та припинення замінування північно-в'єтнамських портів і бомбардування Північного В'єтнаму. Але стилізація і тон того комунікату, як теж характер приймання Підгорного у Ганої вказують дуже виразно на значне прохолодження відносин між СССР і Північним В'єтнамом. На привітання Підгорного не вийшли ані прем'єр Північного В'єтнаму Фам Ван Донг ані міністер військових справ і справжній стратег в'єтнамських комуністів генерал Во Нгуєн Джіяп. Коли раніше говорилося у совєтських заявах про всебічну підтримку в'єтнамських комуністів Москвою „аж до остаточної перемоги", то тепер сказано тільки дуже загально, що Совєтський Союз „даватиме потрібну допомогу" у боротьбі В'єтнаму „проти імперіялістичної аґресії" та що СССР бажає комуністам В'єтнаму „нових успіхів". Прохолодження відносин видно також із обопільної преси. Хоч у дотичних статтях не згадується за іменем СССР чи Північного В'єтнаму, проте совєтська преса підкреслює успіх московської конференції „на вершинах" для загального добра почерез „мирне співіснування", а комуністична в'єтнамська преса недвозначно закидає Москві „зраду світової революції" задля власних державних інтересів. В'єтнамські комуністи теж глибоко розчаровані, що Москва і Пекін обмежились тільки до словесних протестів після замінування Америкою комуністичних портів та важкого бомбардування Північного В'єтнаму.

Міжнародне летунство демонструвало проти схоплювання літаків і сприяння

Ню Йорк. — У понеділок 19 червня ц. р. міжнародний летунський пасажирський рух був майже спаралізований. Міжнародна Федерація Асоціяцій летунських пільотів проголосила була страйк на знак протесту проти замалої уваги Об'єднаних Націй та окремих держав до справи схоплювання літаків та проти уділювання схоплювачам азилю деякими державами, особливо Альжиром та Кубою. Голова тієї Федерації фінський пільот сотник Оля Форсберґ визнав, що успішно переведено страйк, як вислів поважного стурбування пільотами й іншим летунським персоналом. Він заповів дальшу акцію, поки Об'єднані Нації й окремі держави не приймуть доцільних конкретних заходів оборони проти схоплювання літаків. Страйк заторкнув десятки країн у всьому світі, від Індії по Західню Европу, де він дав себе відчути найболючіше. З комуністичних країн страйк охопив Югославію, а в Чехо-Словаччині припинено всі лети на одну годину. У Польщі існують найсуворіші приписи проти потенціяльних схоплювачів. Тільки в Америці внутрішньо-американська летунська комунікація діяла майже нормально, бо страйкувало ледви яких 10 відсотків летунського персоналу, а з 28-ох летунських ліній страйкували тільки три.

Відбудеться З'їзд Т-ва Українських Бібліотекарів Америки

Чикаго. — Під час Конференції Американської Бібліотечної Асоціяції в Чикаго відбудеться одночасно й з'їзд членів Товариства Українських Бібліотекарів Америки, ТУБА, головою якого є д-р Дмитро Штогрин. З'їзд відбудеться в середу 28 червня, в Українському Музеї при 2453 Зах. Чикаго евню. Від 1:30 до 5 г. вечора відбуватимуться Звичайні загальні збори ТУБА із звітами й дискусією над ними, звітом контрольної Комісії та внеском на уділення абсолюторії уступаючій Управі, вибором нових керівних органів ТУБА і резолюціями. Потім — спільна вечеря, по якій від 6:30 до 10:30 ночі триватиме Бібліотечна конференція. Там виголосять доповіді наступні пп.: д-р Р. Верес — „Розвиток бібліотекарства в Україні в найновіших часах", д-р Б. Винар — „Українська наукова бібліографія — її значення та перспективи розвитку"", М. Кравчук — „Українська преса в Зах. Україні 1918 - 1939", д-р М. Штогрин — „Українська підсовєтська бібліографія в 1960 - 70 рр." Після доповідей буде дискусія.

Дисиденти в СССР закликають до страйків і до боротьби за покращання життєвих умов

Москва. — Тут і в інших містах СССР широко розповсюднюються летючки із закликами до страйків і до боротьби за покращання життєвих умов, підписані анонімним „Комітетом громадян". Летючки розмножуються в трьох різних редакціях — повній і двох скорочених — і їх поширюють невідомі особи особливо в робітничих кварталах, вкидаючи їх до поштових скриньок чи й до помешкань. Деякі із цих машинописних летючок попали до рук закордонних кореспондентів. В летючках нав'язується до робітничих заворушень в грудні 1970 року у Польщі і підкреслюється, що польські робітники домоглися з допомогою страйків і заворушень не тільки покращання їхніх життєвих умов, зокрема скасування підвишки цін на харчі, але і зміни цілого партійного керівництва. Уведену в 1961 році, ще за Хрущова, підвишку цін на харчі і товари першої потреби, з обіцянкою, що вона буде тимчасовою, у летючках визначено, як брехню режиму і як його намагання обдурювати й експлуатувати народ. В летючках обвинувачується правлячу в СССР комуністичну верству, що вона живе на кошт робітників в добробуті а то й у розкошах, а в той же час широкі маси населення недоїдають і не мають часто товарів першої потреби. Режим оскаржується також і в тому, що замість дбати про потреби населення Совєтського Союзу, він витрачає велетенські суми на допомогу Північному В'єтнамові, арабам і Кубі. Закликаючи до страйків, демонстрацій і боротьби, автори летючок пригадують недавні страйки в Совєтському Союзі, що відбулися в Новочеркаську, в Темір-Тау у Казахстані, в Чирчику в Узбецькій ССР, і були здушені жорстоко і криваво совєтським режимом. Закінчуються летючки ствердженням, що в СССР немає ніякого соціялізму, що населення позбавлене найбільш елементарних прав зокрема ж свободи слова, преси, страйкування і що в Совєтському Союзі становище громадян куди гірше, як було в гітлерівській Німеччині. Летючки закликають громадян боротися за їхні права, за краще життя, бо тільки боротьбою можна добитися змін на краще. „Якщо ми не будемо боротися — сказано в летючках, — ми будемо ставати все більше й більше рабами комуністичної партійної верхівки, робочими тваринами, призначеними тільки для виконування праці. Хай живе свобода і демократія!".

Відбувся Всеавстралійський З'їзд українських студентів

Канберра. — У Сіднеї, в Домі Української Молоді на Лідкомбі, відбувся весною цього року Всеавстралійський З'їзд українських студентів, в якому взяли участь представники з різних частин Австралії у кількости 78 студентів і студенток та багато гостей. Студенти пропустили навмисне багато формальностей і „почесностей", а ділово й коротко обговорювали свої проблеми. Доповідали: Софія Матіяш із Перту — „Участь і вплив студентів у національному житті", М. Моравський з Мельбурну — „Українська школа", П. Козел із Сиднею — „Катедра Українознавства в Австралії". Доповіді були обговорені й винесено різні постанови, зокрема щодо дальшого вивчення можливостей відкрити Катедру Українознавства, про яку турбується також Управа НТШ у Мельбурні, роблячи відповідні заходи в Ля Троб Університеті в тому місті. Ректорат Університету в принципі ставиться прихильно до української пропозиції, але треба було б 250 000 дол. капіталу, і тому Ректорат радив приєднатись до якогось Слов'янського Відділу при одному з університетів — у формі Лекторату, що знизило б видатки. Студенти на З'їзді вибрали Комітет Катедри Українознавства, до якого ввійшли 7 осіб, і вони будуть далі довідуватись про всі можливості в Австралії. Першого дня З'їздом керував Юрій Шевчик, другого — Василь Хамула. В Австралії немає єдиної студентської української централі, але існують стейтові організації, які діють на місцях за основними вказівками Всеавстралійського З'їзду. Студенти зустрілися й гаряче вітали Митрополита УАПЦеркви і УПЦеркви в ЗСА Владику Мстислава.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ В АВСТРАЛІЇ

Канберра. Комітет Тижня Поневолених Націй переніс в Австралії дату відзначування Тижня з місяця липня на вересень. Причина — відмінний в тій країні клімат, де в цей час є зима, особливо холодна й погана в липні. Тому Комітет Тижня Поневолених Націй переніс на 9 вересня, на весну, поїзд автами — моторкаду по Сіднею, з транспарентами і прапорами Австралії й Поневолених Націй і роздаванням відповідних листівок. Листівки будуть роздавати в тому місті впродовж одного тижня. Похід до Гайд Парку вібудеться у неділю 17-го вересня, а концерт різних народів, культури яких запопзялася винищити Москва — 23 вересня.

МАРУСЯ БЕК У АНГЛІЇ

Лондон. — Колишня посадниця міста Детройту і член Міської Ради п-і М. Бек була гостем Союзу Українців у Великій Британії, СУБ, у травні, куди приїздила на запрошення Організації Українських Жінок. П-і Маруся Бек виступала з промовою до великої кількости слухачів у залі Лондонського Відділу СУБ-у на зустрічі, яку відкрив д-р С. Фостун і якою провадила голова ОУЖ п-і Анастасія Остап'юк. Промовця - гостя говорила про завдання українців у Вільному Світі супроти поневоленої України, виголосивши промову українською мовою.

УКРАЇНКА ОБРАНА НА „МІСС АРГЕНТИНУ"

Буенос Айрес, Арґентина. — Норма Галина Дудик, українка обрана на „Міcс Арґентину" на 1972 рік, і візьме участь у Порто Ріко у міжнародному конкурсі краси на титул „Міcс Універсу". Управа Спілки Українських Журналістів Канади запросила цю красуню з Арґентини на Рават Української Преси й Радіо в Торонто у 1973 році.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issue combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Голод в Афганістані

Минулого тижня у щоденнику „Ню Йорк Таймс" та в інших американських газетах появилися репортажі про голод в північному Афганістані, особливо ж в околицях міста Чахчарану, ілюстровані страхітливими фотографіями дітей, що помирають чи вже й померли з голоду. По шляхах, уздовж доріг, якими йдуть чи їдуть дорослі афганістанці, везучи до міста такі чи інші продукти, лежать у шляховому поросі покорчені трупики малих дітей, дівчат і хлопців, що їх відреклися батьки-селяни, не маючи чим їх прогодувати. А люди йдуть повз них байдуже, поспішаючи в своїх справах, не звертаючи уваги ні на трупики дітей, ні на зойки ще не померлих.

Сьогоднішні афганістанські сцени пригадують такі ж страхітливі образи з України 1933 року, коли вздовж сільських доріг валялися трупи померлих з голоду дітей, коли їх возами звожено у спільні ями на поховання. Різниця тільки та, що Афганістан навістила стихійна катастрофа голоду, спричинена неврожаєм і посухою, а в Україні цей голод був штучний, створений злочинною політикою московського режиму.

Як і в Україні колись, голодні люди, особливо ж діти, їдять що попаде під руки чи що вони зможуть вигребти із землі своїми кволими руками: траву, листя, коріння. Від такого „харчу" вони здебільшого розпухають і помирають у важких муках. Посіяні чи посаджені селянами збіжжя, і городина не мають змоги скільчитися, зійти і дозріти, бо їх ще, поки вони зійдуть, з'їдають люди. Половину всього поголів'я країни, в тому числі яких 15-16 мільйонів овець, годованих для продукції каракулевих шкурок — головного експорту Афганістану, селяни і пастухи вирізали, щоб прогодувати себе і свої родини.

Почався цей голод вже три роки тому, ще 1970 року і посилюється з кожним тижнем. Кількість загинулих з голоду обраховують уже на тисячі. Уряд Афганістану не має ні засобів, ні сил для переборення катастрофи. А допомога з-закордону йде поволі . . .

А тим часом афганістанські дороги вкриваються трупами померлих з голоду дітей. Передаваних з Афганістану членами американського Корпусу Миру й урядовими чинниками алярмів за кордоном не чують, як колись не чули таких же алярмів з України і недавно з Біяфри. Не чутно за кордоном також і крику помираючих з голоду дітей.

Реформа податків

Ніщо більше не болить пересічного громадянина, який належить до так званої середньої чи нижчесередньої верстви, як податки, бо власне вона несе головний тягар різних безпосередніх і посередніх податків. Закріпився вже саркастичний вислів, що „в Америці все непевне, крім двох певних речей — податків і смерти". Очевидно, що з того настрою найширших верств здають собі справу керівні кола. Тому політичні партії й президентські кандидати зголосили вже різні проєкти на реформу податків.

Уряд президента Ніксона проєктує в першу чергу спрощення дуже складної податкової системи. Урядовий плян хоче перекинути на державну касу тягар, що його несуть власники домів, зобов'язані платити щораз вищі суми на утримання шкіл. Далі, той проєкт хоче скасувати право відтягати від податку різні суми, вплачені на Церкву, харитативні цілі і т. д. — взаміну за загальне обниження федерального податку. Проти цієї точки виступають Церкви й харитативні організації, які побоюються, що значно зменшаться датки, які втратять право відтягання від прибуткового податку.

Зате члени Демократичної партії в Конгресі й поза ним домагаються ліквідації безумовно ненормального стану податкового упривілеювання багатих. У 1970 році було в ЗСА 106 осіб з річним прибутком по 200.000 і більше дол., які „легально" взагалі не заплатили ніякого податку. Фактом є, що коли особистий прибуток американських громадян становив у минулому році 860 більйонів дол., то тільки 405 більйонів були оподатковані. Идеться про „затулення щілин", крізь які просмикуються великі багатії й пребагаті корпорації, промислові заклади. Але тут знову появляється заміт: коли корпораціям відмовити поважного прибутку, вони не будуть робити інвестицій і не будуть збільшувати продукції, що спричинить безробіття.

Очевидно, що у державі з 210 мільйонами населення, з устроєм приватної власности й вільної торгівлі проблема податків надзвичайно складна. Але добре, що ця справа тепер гостро зактуалізувалась. Ніяка реформа податків не буде остаточною, але теперішня податкова система настільки недоладна, що кожна реформа введе поправу.

ПОСЛАННЯ

Постійного Синоду Української Католицької Церкви

до

Високопреосвященніших і Преосвященніших Владик,
Всечесніших і Всечесних Отців Духовних,
Преподобних Ченців і Черниць та
Дорогих у Христі Братів і Сестер.

На закінчення цієї першої сесії Постійного Синоду Української Католицької Церкви, на якій були порушені різні важливі біжучі справи нашого церковного життя, ми, члени цього Синоду, звертаємося до Вас з оцим коротким словом, щоб у цей час нашої всенародної скорби ще більш посилити нашу братню допомогу для нашої далі переслідуваної Церкви на землях України та стати в обороні діячів української духовости і культури, які сьогодні стали предметом насильної нагінки збоку безбожницького керівництва.

Посилена допомога для нашої Церкви в Україні стає сьогодні тим конечніша, що безбожний режим, а разом з ним і російські православні чинники, розпочав живу кампанію перед культурним світом, а зокрема в екуменічних колах, з метою виправдування жорстокого нищення Української Католицької Церкви. Вони намагаються переконати вільний і християнський світ, що рішення так званого Львівського Синоду з 1946 р., складеного з дуже незначного числа українських католицьких священиків і мирян, стероризованих поліцією, зірвати Унію з Апостольським Престолом і перейти під юрисдикцію Московського патріярха, не було актом релігійного насильства, але нібито спонтанним виявом свобідної волі українців-католиків повернутися „на лоно своєї матірної Російської Православної Церкви", від якої вони мали бути колись насильно відлучені Берестейською Унією. При цьому ці чинники твердять, що арештування й засудження всіх українських католицьких Владик, великого числа священиків, монахів, монахинь і вірних, що було зв'язане з цим „поверненням" українців католиків до Російської Православної Церкви, не було викликане їх релігійними переконаннями, але подиктоване їхньою політичною співпрацею з ворогами совєтського народу в час другої світової війни.

В такому насвітленні цей злочин, один з найбільших злочинів в сучасній історії, яким є брутальне і безоглядне нищення безбожним режимом Української Католицької Церкви, прибирає в очах непоінформованої публіки форму привернення нормального і правного стану у церковних справах на землях України. Поширювання такої разючої неправди, яка так болюче кривдить нашу Церкву і цілий український нарід, не дозволяє нам мовчати. Ми мусимо, насамперед в ім'я самої правди, а відтак в імені так жорстоко скривдженої нашої Святої Церкви, виявити перед світом усю неправдивість такої інформації та поставити перед очі цього світу нашу жорстоку дійсність у правдивому світлі.

При обороні прав нашої Української Католицької Церкви ми не забуваємо також потоптаних прав Української Автокефальної Православної Церкви, так само жорстоко зліквідованої безбожним комуністичним режимом, як також і прав різних українських громад, як і взагалі релігійних прав усіх віруючих, які позбавлені свободи сумління і віровизнання на землях України.

Іншою формою заперечення прав людини, яку віддавна стосував і тепер ще жорстокіше відновив російсько-комуністичних режим у нищенні української духовости, є переслідування і репресії проти діячів української духовости і культури. Як сьогодні вже загальновідомо, з кожним днем збільшується кількість українців, — науковців, письменників, мистців, зокрема серед молодшої генерації, яких арештовують, оскаржують і судять тільки за те, що вони мають відвагу виступати в обороні прав Христової Церкви на Україні, на захист української мови і культури. Всім їм закидається „злочин" оборони прав людини бути собою, залишитися українською, що згідно з Божими законами є найосновнішим і природним прагненням кожної спільноти та людської істоти.

В обличчі такого заперечування найосновніших прав українського народу ми рівнож не можемо мовчати. Ми повинні виступити в обороні тих духових провідників нашого народу, які мають відвагу боротися за основні вартості його культурного і національного існування. Бо йдеться тут про загальне духове добро так Церкви, як і всього нашого народу.

Щоб могти успішно вести акцію оборони і допомоги Українській Католицькій Церкві, як і іншим християнським Церквам та дячам культури, оцим прохаємо наших Владик:

1. Проголосити місяць липень місяцем молитви за свободу Христової Церкви на землях України. В той час усі вірні нашої Церкви повинні щиро молитися, особисто та по церквах під проводом своїх отців духовних, у цьому великому намірені. В неділю 30 липня, в зв'язку з Празником Святого Рівноапостольного Князя Володимира Великого (28 липня), який вчинив вседержавною Христову віру на Русі - Україні, Отці Душпастирі повинні відслужити Святі Літургії в намірені українського народу та виголосити проповіді про обов'язок наших вірних у вільному світі боронити права своєї Церкви та інших християнських Церков і домагатися свободи для діячів української культури. Після Літургій повинні бути відслужені Панахиди за всіх тих, що впали жертвою в обороні прав Христової Церкви і свого народу.

2. Посилити на територіях усіх єпархій та діяння нашої Церкви акцію оборони проти дальшого переслідування Української Католицької Церкви та інших християнських Церков на Україні, апелюючи до сумління вільного світу, а зокрема до Об'єднаних Націй, щоб у країні наших батьків і дідів була відновлена свобода релігії для всіх Церков та віроісповідань і були припинені репресії проти священиків, віруючих та діячів української культури.

3. Також слід пожвавити акцію інформації про всі ці справи різними мовами світу, спростовуючи неправдиві і ложні інформації режиму та його речників.

Враз із нашим братнім привітом ми засилаємо наше Архиєрейське Благословення. Благодать Господа нашого Ісуса Христа і любов Бога і Отця, і причастя Святого Духа хай буде з усіми Вами.

Дано в Римі, при храмі Жировицької Богородиці Святих Сергія і Вакха, дня 8 червня, Року Божого 1972-го.

Члени Постійного Синоду
Української Католицької Церкви під проводом
Верховного Архиєпископа і Кардинала Кир Йосифа

П. Феденко

„НЕ ДЛЯ ПОНЕВОЛЕННЯ А ДЛЯ ВИЗВОЛЕННЯ"

Голова Революційної Військової Ради большевицького уряду Л. Троцький цими словами хотів прихилити до російської „червоної армії" симпатії українського народу. Ці слова знаходимо в одному із його закликів з кінця 1919 року.

В той час боротьбу проти російської „білої" армії Денікіна вела на Україні Армія Української Народної Республіки в Зимовому Поході, російська червона армія, що наступала з півночі, партизани анархіста Махна та повстанські групи, створені під проводом українських комуністів, званих боротьбистами (від їхньої газети, що мала назву „Боротьба").

У спомині про Зимовий Похід Армії УНР, що був видрукований у „Свободі" 1971 року, я згадав про пляни боротьбистів узяти Армію УНР під політичний провід українських комуністів: вони хотіли творити українську „червону армію", незалежну від Москви. Само собою, плян боротьбистів вожді большевицької Росії вважали для себе дуже небезпечним, бо самостійна (навіть комуністична) українська армія неминуче мусіла б виступити в обороні своєї країни, як це сталося в Югославії 1948 року: югославські комуністи не хотіли слухати наказів Сталіна, і від того часу ведуть внутрішню і закордонну політику зовсім незалежно.

Хоч Ленін і Троцький у своїх зверненнях „до українських робітників і селян" в кінці 1919-го і на початку 1920 року запевняли, що вони прихильно ставляться до самостійної комуністичної України, в Центральному Комітеті Російської компартії уже в грудні 1919 р. готувалися знищити партію боротьбистів.

ЦК партії боротьбистів, під натиском большевиків, 17 грудня 1919 р. підписав заяву, в якій відмовився творити незалежну українську червону армію. Однак, це не врятувало тієї партії від ліквідації. Того самого дня Ленін написав проєкт резолюції для большевицької партії, в якому сказано: „Визнати боротьбистів за партію, що порушує основні принципи комунізму своєю пропагандою розділу військових сил і піддержкою бандитизму... суперечить інтересам пролетаріяту також їх боротьба проти тісного і найтіснішого союзу з РСФСР". Всю політику, писав Ленін, слід вести систематично і неухильно для ліквідації партії боротьбистів.

17 грудня 1919 року Л. Троцький написав цілу доповідь для членів ЦК большевицької партії про боротьбистів. В тій доповіді він писав між іншим:

„Під виглядом боротьби за українську самостійність... боротьбисти ведуть дезорганізаційну боротьбу проти необхідного узгіднення і об'єднання господарських апаратів, що служать спільним інтересам обох країн... Однак, особливо злочинна робота боротьбистів у воєнній ділянці: під виглядом боротьби за самостійну українську армію боротьбисти допомагають партизанським бандам..."

Троцький закінчив свою доповідь пропозицією: „Наша партія повинна в короткому часі підготуватися до виключення боротьбистів із урядових установ і до повної ліквідації боротьбистів"... (Взято із архіву Л. Троцького: Trotsky Papers, том I, Гаага, 1964, ст. 784-790).

Резолюція Леніна і доповідь Троцького, написані до відома членів Політбюра Російської большевицької партії, не були в той час опубліковані. Ленін у своєму листі до українських робітників і селян з приводу „перемоги над Денікіним" 4 січня 1920 р. запевняв, що в справі самостійности України між російськими комуністами та боротьбистами не було розходження: мовляв, російська партія визнає право українців на державну незалежність. Але одночасно большевицький вождь писав, що треба готуватися „систематично і неухильно" до ліквідації партії боротьбистів.

Навесні 1920 р. відбулося злиття боротьбистів з компартією України, крайовою організацією Російської большевицької партії. Ленін заявив після того, що то була велика перемога, варта справжніх виграних баталій на війні, бо була небезпека збройного виступу боротьбистів проти московського імперіялізму.

До Комуністичної партії (большевиків) України, яка не хотіла називати себе „українською", бо такою не була, прийнято коло 20.000 боротьбистів. Тільки деякі з них зосталися в рядах КП(б)У. Величезна більшість боротьбистів незабаром стала жертвою „чисток": партійні комісії повиключали колишніх боротьбистів із КП(б)У. Про це згадував на 12 з'їзді Російської компартії в 1923 році Християн Раковський, тодішній голова уряду совєтської України в Харкові.

Раковського послав Ленін на Україну в 1919 році як „прем'єра". Раковський відмовлявся, бо він — румун — не знав України, мови, звичаїв та історії нашого народу. Однак, Ленін цинічно порадив Раковському пошукати між його предками „у-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Д-р Володимир Гординський

НАЙНОВІШІ ДОСЛІДИ НАД РАКОМ

Проблеми одного наукового симпозіюму

8-го і 9-го червня ц. р. в Джон Гопкінс університеті в Балтиморі відбувся міжнародний симпозіюм молекулярної біології. Темою симпозіюму були зміни в клітинах і генетичні зміни, спричинювані нуклеїновими кислотами.

Нуклеїнові кислоти — це багаточасткові органічні сполуки, що містяться в кожній живій клітині. Вони беруть безпосередню участь у спадковості і в біосинтезі білків. Розрізняють два типи нуклеїнових кислот: рибонуклеїнову і дезоксирибонуклеїнову. В живих клітинах звичайно містяться обидві кислоти. Лише у вірусах може міститися тільки одна з них. Нуклеїнові кислоти відіграють провідну ролю в передаванні спадкових ознак і властивостей організмів.

Уже в 1903 році французькі дослідники Боррель і Боск вийшли з теорією, що причиною раку є вірус. Вісім років пізніше Пейтон Ровс доказав вірусове походження саркоми (роду злоякісности) в курей. Опісля вірусове походження раку згубилося в різних контроверзійних теоріях. Одначе, П. Ровс перед своєю смертю, мавши 91 рік, дістав нагороду Нобеля.

У 1939 році дослідники відкрили, що головною хемічною субстанцією вірусів є білки, але вони не звернули уваги на нуклеїнові кислоти. Тільки 1944 року Авері звернув увагу на те, що позаклітинна нуклеїнова кислота може увійти в клітину і змінити її спадкові прикмети.

Віруси часто змінюють чи ушкоджують клітину, але клітина сама вміє відтяти ту ушкоджену частину ланцюга амінокислот, які є складовою частиною білків, і направити його правильними амінокислотами. Одначе, коли, не зважаючи на оборонну систему клітин, вірус таки змінить її властивості, постає ряд недуг — таких, як ревматичний артретизм, хронічне запалення нирок (нефроза), недуга шкіри — псоріяза і цілий ряд інших недуг включно з раком.

Досліди над раком проводять на живих тваринах, але рак людини можна студіювати тільки на культурах клітин (клітини можна штучно відживлювати і довгий час вдержувати при житті). У 1943 році дослідникам Ірле і Нетльшипові вдалося на культурі клітин у лябораторії змінити здорові клітини миші в злоякісні — ракові. Тоді постало питання: чи це був припадок, чи дійсний процес трансформації, а оскільки це останнє, то якими дорогами та трансформація відбувається?

Після тридцятилітньої інтенсивної праці дослідників на деякі з тих питань можна вже дати відповідь. Дві відокремлені науки, вірусології і онкології (наука про злоякісні клітини) зійшлися разом і створили нову науку молекулярної біології.

Симпозіюм у Джон Гопкінс університеті поставив собі за ціль вияснити процеси впливу нуклеїнових кислот на генетичну, біохемічну і функціональну характеристику клітин. Головну увагу звернено на вірусову нуклеїнову кислоту і її можливість на впровадження змін у клітинах, включно зі злоякісними (раковими).

Всіх доповідей було 20. Крім дослідників з Америки, були доповідачі з Франції, Англії і Японії.

Проф. Темін з Вискансинського університету вияснив, як рибонуклеїнова кислота керує синтезою дезоксирибонуклеїнових ензимів у нормальних клітинах і як рибонуклеїнова кислота з вірусів змінює цей процес. Д-р Спігельман з дослідного інституту раку Колюмбійського університету в Ню Йорку говорив про людський рак і рибонуклеїнову кислоту з вірусів злоякісних опухів. Всі доповідачі звернули увагу на перенощення вірусів, які спричиняють рак, з тварин на людей і навпаки.

Багато нового вніс наш дослідник, проф. Л. Дмоховський з Гюстон університету в Тексасі. Вже в 1955 році йому першому вдалося ізолювати вірус левкемії, а недавно він ізолював вірус раку.

Проф. Дмоховський говорив про те, що біологічні, морфологічні, імунологічні і біохемічні студії тваринних організмів допомогли схарактеризувати віруси, пов'язані з новотворами тварин різного роду, і устійнили зв'язок між раковими і левкемічними вірусами у тварин різної породи, від миші до мавпи.

Ту саму техніку вжито для студій людської злоякісности. Вислідом було відкриття вірусоподібних часток в людській левкемії і цілого ряду раків. Ті частки формою подібні до вірусів раку і левкемії у тварин. Тому, що ті віруси такі малі, що під ніяким мікроскопом їх не видно, проф. Дмоховський знайшов, що коли до культури клітин раку додати вірусів левкемії, то віруси раку побільшуються і методою імунофлюоресценції можна їх бачити.

Коло 800 слухачів прийняло доповідь із захопленням. В дискусіях брало участь багато молодих науковців у віці між 25 і 35 роками. Ті дискусії були на дуже високому поземі.

Після доповідей викладачі, студенти і інші учасники симпозіюму за перекускою продовжували дискусію над проблемами, які наближають нас до вилікування одної із найстрашніших недуг.

Лариса Д-чук

„ЧЕСТНОЄ СЛОВО" БОЛЬШЕВИКА-КОМУНІСТА

(6)

— Дякувати Богові, вже маємо грошей трохи більше, як треба. Але я їх брав, бож не знати, чи цим злодюгам не закортить зажадати ще більше. Треба, щоб ми мали на той випадок, — пояснив голова Церковної Ради.

Паніматка не знала, як їй дякувати йому і через нього всім парафіянам.

— Не маю слів, Сергію Павловичу, щоб подякувати вам і всім нашим людям, що нас рятуєте. Хай Милосердний Господь віддасть вам сторицею!

— Треба рятувати одне одного, а тим більше нашого духовного пастиря від напасти. Поки ми ще тримаємося вкупі, то й можемо гуртом відбиватися. А далі вже Бог знає, як воно буде... Тепер я піду на годинку додому, а ранком прийду та віднесу гроші тим нелюдам. Ви теж спочиньте після безсонної ночі.

Перед світом прибігла Марійка і тихенько почала господарювати, не бажаючи турбувати господиню. Медичні сестри прислали з поліклініки сторожа сказати, що не прийдуть снідати, мовляв, вдома напилися чаю й перекусили.

Коли вже зовсім розвиднилось, прийшов Шкурупій, узяв наказ про контрибуцію, 10.000 рублів, перехристився до образів і, зідхнувши, промовив:

— Оце йду в левину печеру. Спаси й охорони мене, Господи!

— Ідіть з Богом! — перехристила й паніматка його в небезпечну дорогу.

Олександра Іванівна дивилася у вікно, стежила, як Шкурупій перейшов через площу і зник за дверима урядового будинку. Її трусила пропасниця. „А що як заберуть гроші, арештують голову Церковної Ради і знову прийдуть по чоловіка, щоб узяти на розстріл?.."

Та за кілька хвилин Шкурупій вийшов з урядового будинку і попрямував назад до парафіяльного подвір'я.

— Слава Тобі, Господи! Позбулися цим разом небезпеки! — ввійшовши в хату, промовив Сергій Павлович, витираючи на лобі піт, що виступив від хвилювання.

— Як же ми віддячимося нашим парафіянам? — почала клопотатися паніматка. — Ось тільки отець Тимофій устане, зараз почнемо все розпродувати й віддавати борги...

— Більшість парафіян давали так, без звороту. А декому треба буде звернути, — відповів Шкурупій. Глянувши у вікно, звернувся до паніматки: — Дивіться, ось уже ці антихристи виїжджають. Гомоніли люди, що їх нібито на фронт посилають, бо там, кажуть, непереливки... Бодай же вас, бісові діти, перша куля не минула! Будьте ви навіки прокляті! — тихцем проклинав карателів Шкурупій.

Стояли вони з паніматкою біля вікна і стежили, як загін вершників чвалом перебіг площу й розплився в ранковому тумані.

— Поїхали! — прошепотіла Олександра Іванівна.

Вирядивши Шкурупія, що поспішав уже до свого господарства, паніматка пішла навідатись до хворого. Він лежав спокійно в напівдрімотному стані. Дочка, що сиділа біля нього, запевнила матір, що сама догляне хворого, тож Олександра Іванівна могла повернутися до своїх господарських обов'язків. В кухні Марійка жваво поралась біля печі, поспішаючи вчасно приготувати для всіх обід.

Аби трохи розвіяти чорні думки, паніматка почала розпитувати дівчину про її батьків, про молодших братів, що були, як і багато дітей на селі, паніматчиними хрищениками.

— Петрусь у нас добрий, слухняний, любить бігати до школи, то його хвалять і тато й мама, а на Данила батько гримають, бо не хоче вчитися. „Будеш свинопасом, як не ходитимеш до школи", — кажуть тато. А Мотрю Коробчину просватали аж у Богданівку. Та й добре, що засваталась, бож уже стара дівка, ось незабаром двадцятий піде... — щебетала Марійка, рада, що її господиня не така сумна й мовчазна, як була вчора. Раптом, глянувши у вікно, замовкла.

— Що ти там побачила? — обізвалася від печі паніматка.

— Якісь солдати їдуть по дорозі.

Господиня підійшла до вікна. Повз їхній будинок сунулася валка возів і їхав загін вершників. Кілька з них відірвалися від валки й подалися до волосної управи.

У паніматки впало серце. „Знову якийсь загін карателів!" — подумала, та не хотіла давати волі тяжким передчуттям і ретельніше взялася до праці. „Що Бог дасть!"

Рипнули двері і в хату ввійшов виконавець Гарнага. Господиня злякано кинула на нього поглядом. „Що ж то він скаже? Може ще якийсь наказ від влади приніс?"

Але Федот, привітавшись веселенько, з усмішкою промовив:

— Оце, паніматко, прийшов трохи з вами погомоніти, — а сам очима показав на Марійку, — „не хочу, мовляв, аби вона чула нашу розмову".

— То ходім у другу кімнату, щоб не заважати нашій молодій господині, — запросила паніматка Гарнагу.

— Як же там отець Тимофій? — почав розмову гість. — Хоч би Бог дав, щоб скоріше одужали. Таке страшне їм довелося пережити... Та й ще гірше було б, — притишено продовжував, — коли б не треба було цим антихристам тікати. Було б велике лихо, ой, яке тяжке! Не знаю, чи й казати... — зам'явся Гарнага.

— Та кажіть уже, коли почали. Яке там лихо? — спитала збентежена паніматка.

— Сьогодні вдосвіта замітав я в тій кімнаті, де спали командири загону, та й чув, як вони балакали: „От, піддуримо попа і тих темних хахлів! Заберемо гроші, а тоді попа до стінки, хай не сіє релігійного дурману серед селянства..." — сміючися, потирав руки той високий, рудий. — „Ну й придумав ти знаменито! І голова ж у тебе мудра! Тобі, Максиме, у Кремлі комісаром сидіти!" — підхвалював та під'юджував жидок Безпощадного.

На мене немов жаром сипнуло. „А не діждати б вам того!" — подумав. Аж тут прибіг вістун з наказом, не гаючись, їхати відбивати загони якихсь партизанів. Ледве карателі дочекалися, поки люди позносили контрибуцію, а тоді швиденько вискочили з волости та зараз же на коней, і тільки курява встала.

— Боже, яке ж страшне ви розповіли! — жахнулася паніматка. — А може ж вони ще повернуться й забе-

(Закінчення на ст. 4-ої)

ЗАЯВИ ЯРОСЛАВА ДОБОША І ОМЕЛЯНА КОВАЛЯ У ВІДПОВІДЬ НА СОВЄТСЬКІ ТВЕРДЖЕННЯ

ВІД РЕДАКЦІЇ: Як кожночасно інформовано на сторінках „Свободи", в січні цього року був заарештований совєтським режимом в Україні під час його туристичних відвідин голова Крайової Управи Спілки Української Молоді в Бельгії, студент Ярослав Добош, якого обвинувачувано у „ворожій діяльності", таємних зустрічах з деякими особами у Львові та намаганні вивезти на Захід деякі матеріяли. У зв'язку з арештом Я. Добоша заарештовано тоді також кількадесять молодих інтелектуалістів в Україні, що серед українців у вільному світі збільшило могутню акцію в обороні людських прав в Україні. Тим часом, 3-го червня ц. р. відбулася в Києві зааранжована совєтськими властями пресова конференція, під час якої Ярослав Добош склав заяву та опісля у відповідях на запити визнав усі приписувані йому провини, називаючи й обвинувачуючи кількоро культурних діячів в Україні, з якими він мав зустрічатися, давати їм інформації і гроші та одержувати від них інформації. На цій конференції Добош визнавав свій „злочин", каявся та обіцяв, що вже ніколи не займатиметься будь-якою активністю, скерованою проти Совєтського Союзу і комуністичного режиму. На цій підставі він був звільнений і за два дні видалений із Совєтського Союзу. Виступ Ярослава Добоша на пресконференції в Києві та складена там ним заява були надруковані, за совєтськими повідомленнями, в „Свободі" з 7-го червня. Безпосередньо після свого повороту до Бельгії Ярослав Добош відповів на численні запити вже бельгійських кореспондентів, частинно потверджуючи свою заяву в Києві про те, що він їздив в Україну „з бажаннями познайомитись з цим станом (арештами і санкціями совєтського режиму проти українських інтелектуалістів) на місці, як також нав'язати контакт з людьми, що там стоять в інтелектуальному спротиві". Відповіді і завваги Ярослава Добоша на запити бельгійських кореспондентів були переслані до преси Сумівською Пресовою Службою і вони були надруковані в „Свободі" з 13-го червня. Тепер ця сама Сумівська Пресова Служба переслала для публікації окрему заяву Ярослава Добоша, як і заяву голови Головної Управи Спілки Української Молоді в світі, мґра Омеляна Коваля, якого Я. Добош у своїй заяві в Києві обвинувачував в тому, що це він висилав його в Україну та доручував ту активність, в якій його обвинувачувано. Заяви Ярослава Добоша і мґра Омеляна Коваля говорять самі за себе і їх нижче друкуємо.

ЗАЯВА ЯРОСЛАВА ДОБОША

У зв'язку з моєю поїздкою на Україну наприкінці грудня 1971 р., моїм арештом та звільненням мене з ув'язнення, Ярослав Добош, складаю наступну заяву:

1. Моя поїздка в Україну була виключно моєю особистою справою, тобто я ні від кого жадних доручень не мав і не мав на меті будь-яких політично-розвідчих цілей. Моєю ціллю було побачити Україну і життя українського народу. Візу на виїзд в Україну я отримав на протязі двох тижнів від совєтської амбасади через подорожне бюро „Ґалітур" з важністю на два тижні. Користаючи з шкільних ферій, я вибрав передсвятковий час на цю поїздку.

2. Зібравши перед тим з преси і від знайомих, що їздили до СССР, інформації про відомих українських культурних діячів, я намітив в міру можливости зустрітися з ними. Ніяких т. зв. домовлених „паролів" я до них не мав. Крім моєї родини в Бельгії, ніхто не знав, що я їду на Україну. Прибувши в Україну, показалось, що позбирані мною з різних публікацій адреси не всі були дійсні. Щойно на місці я попав припадково на деякі адреси і познайомився з людьми, прізвищ яких я передше і не чув. Зустрівшися з деякими із них, я мав розмови загального характеру, які нормально не можуть пошкодити даним людям.

3. Натрапивши на фотовідбитку машинопису відомої праці Святослава Караванського „Словник рим", а теж книжку Івана Дзюби „Звичайна людина чи міщанин", видану Держвидавом УССР, та „Поезії" Богдана Ігоря Антонича, друковані в Україні, фотознімки Валентина Мороза і Василя Стуса, я попросив ці речі для себе, не вбачаючи в тому жадного злочину чи небезпеки, посільки це леґальні речі з ділянки культури.

4. Щодо приписуваних мені грошей, то це не відповідає правді, що я отримав їх від О. Коваля. Зрешою, його взагалі не було в тому часі в Бельгії. В часі вакацій я працював і ощадив гроші на мою поїздку, дещо отримав від батька, а більше від нікого. Побачивши життьові умовини людей, з якими мені доводилось стрічатися, я подарував декому невелику решту грошей, що осталися після скороченого мого побуту на Україні.

В поворотній дорозі з України 4 січня 1972 року на граничній контролі в Чоп не заквестіонували вивезених мною матеріялів. Щойно, коли поїзд виїхав кілометр поза станцію, спинено його, і тоді двоє цивільних урядовців з КГБ і двоє у військовій формі притримали мене під претекстом, що мої документи не в порядку, бо печатка на візі неточна. Вони замкнули мене в кімнатці готелю в Чопі разом із незнайомим, який розказував про себе, що його притримано за „пачкування золота". Мені було ясно, що це агент КГБ, який сторожив мене. Слідчі, з яких мені відомий кап. КГБ Віктор Майборода, допитували мене в Чопі три дні, щоб довідатись, від кого я отримав ці матеріяли. Я вигадав розповідь, що перед моїм поворотом додому зустрів одного незнайомого, який попросив мене забрати цей матеріял до Бельгії і дати його прочитати моїм землякам. Але це, видно, не переконало їх, бо по трьох днях вони мене арештували та перевезли до тюрми у Львові. Допити в Чопі починалися перед обідом і тривали до пізньої ночі. Тоді я склав заяву, в якій говорилось між іншим таке: Заявляю, що я не займався жадною шпигунською діяльністю, як мене тут звинувачують. Оцим я протестую проти несправедливости в СССР та проти ув'язнення Валентина Мороза, Святослава Караванського та інших переслідуваних і ув'язнених.

6. Допити у Львові переводили спершу старший слідчий по надзвичайно важливих справах капітан КГБ Віктор Майборода, потім ст. сл. подзв. важ. справах майор КГБ Борис Малихін, допитували рівнож й інші КГБ-істи, як начальник слідчого відділу тюрми при вулиці Миру майор КГБ Клименко, заступник військового прокурора по Львівській області підполковник Зінченко, приїздив теж із Києва підполковник КГБ Чорний. Допитували мене кожного дня до місяця квітня, відтак — рідше. Спершу повторяв я те саме, що говорив у Чопі, не називаючи прізвищ людей, з якими познайомився під час моєї поїздки. Така ситуація тривала півтора місяця. Майор Малихін наче б зі мною грався, вичисляючи імена українських культурних діячів, також і тих, з якими я зустрічався. Врешті, слідчі органи пред'явили мені точні дані про деяких людей і про мої зустрічі з ними. Після мого заперечування на початку назвали мені прізвище однієї жінки, яку я зустрічав у Львові, і подали деталі нашої зустрічі, які були такі докладні, що я більше не міг відказуватися про зустріч з нею. Тоді повезли мене автом під її хату і там мене зфотографували, долучивши знімку до протоколу. Показували мені 46 статтю карного кодексу, яка обіцяє зменшення кари тим, хто признається до вини. Називали три дальші імена осіб, з якими я зустрічався, мовляв їх арештовано, також додано, що дві жінки, з якими я бачився, є оскаржені, але ще не арештовані. Розпочався натиск на те, щоб я зізнав те, що слідчим органам бажалося отримати як підтвердження від мене. Всі мої намагання притримуватися правди були безуспішні. Я намагався витримати війну нервів, яку вони розпутували.

Я зрозумів, що КГБ залежить на тому, щоб мене пов'язати з ОУН у характері зв'язкового, а коли з цього нічого не виходило, то КГБ чіпилися до СУМ'у і мого посту в СУМ'і як голови Крайової Управи, доказуючи всіма способами про пов'язання СУМ'у з ОУН. Моїх протиарґументів про непричетність СУМ'у і його голови Омеляна Коваля в справі моєї поїздки до уваги взагалі не брали.

7. Під час мого ув'язнення мені не вільно було писати ні отримувати іншої літератури, крім „Правди" і „Радянської України". Від світу я був взагалі ізольований. Перші відвідини двох делеґатів бельгійської амбасади в Москві відбулися 21 лютого 1972 р. Потім мав я ще два побачення з ними. Перед побаченням мені забороняли говорити про мою справу, бо це мене ще більше обтяжить. Мабуть і відпоручникам амбасади не було дозволено говорити про суть мого ув'язнення. Розмова з ними велася про погоду в Бельгії, про стан здоров'я моєї родини в Бельгії, про полет американців на Місяць, про склад нового уряду в Бельгії. Перекладач переводив кожне речення на російську мову. Бельгійські газети і літературу не дозволяли мені отримувати.

8. Минуло п'ять місяців, на протязі яких мене шантажовано і грожено, що буду суджений за статтею 57 КК УРСР з карою від 7 до 15 років, а то й карою смерти. 22 або 23 травня прийшли до камери два офіцери і сказали, що в Бельгії йдуть великі намагання про моє звільнення, але це нічого не дасть, бо з цими акціями не рахуються. Кілька днів пізніше казали мені написати листа до Верховного Совєту в Москві з обіцянкою, що коли буду звільнений, то не буду вести протисовєтської діяльности. На моє запитання, чому до Москви, а не до Києва, я мав би писати, сказали, що ті справи належать там. Мені грозили і показували судові документи українських націоналістів, що були суджені за „шпигунство", були розстріляні або опинилися на Сибіру. Також показували документи інших, котрі призналися і були звільнені. Вкінці за намовою слідчих і під диктат майора Малихіна я написав письмо до Верховного Совєту в Москві.

9. У вівторок 30-го травня приїхали з Києва до Львівської в'язниці один полковник, ім'я якого не знаю, та підполковник Борис Чорний. Вони казали, що мого листа в Москві одержано, але мені не вірять, і прохання про моє звільнення не буде більше обговорюване і що я дістану принайменше 10 років в'язниці. Коли я не реаґував, тоді полковник сказав, що я маю ще одну можливість виходу з положення, а саме піддати себе „самокритиці" — на пресовій конференції, розповісти журналістам, що через мою недосвідченість і виховання в антисовєтському оточенні я попав на злу дорогу, що мій поступок був неправильний, але тепер я зрозумів, свій „злуд" і помилку та не буду більше займатися антисовєтською діяльністю. Я не бачив іншого виходу і дав свою згоду. Я дістав від майора Малихіна текст того, що на пресконференції мав відчитати, щоб переписати його власноручно. Ці твердження слідчих органів, дані мені до переписання і перечитання на пресових конференціях, були брехливі. Вони були вимушені на мені в часі мого фізичного вичерпання і психічного стану, коли після п'ятимісячних допитів моя воля, з незрозумілих мені причин, постійно слабла. Спочатку була мова, що цю заяву я маю відчитати перед журналістами в Києві, але 31-го травня 1972 р. мене заставили виступати наперед у Львові перед 20 журналістами. Мою заяву набрали на магнетофонну стрічку і зфільмували мене. Наступного дня відвезли мене до Києва, де день пізніше повторилася та сама процедура в присутності більше як п'ятдесяти журналістів. Звідти відвезли мене до малого готелю за містом, а дві години пізніше відвідали мене вищезгаданий полковник і підполковник Чорний. Вони сказали мені, що СССР втримує добрі стосунки з Бельгією і хоче їх далі зберегти — тому тебе вивеземо за границю.

10. В Україну я їхав з найкращими намірами, хотів відвідати родину, але не дістав дозволу від „Інтуриста", хотів познайомитися з об'єктивною правдою в Україні, і ця правда виявилася стократно гіршою, ніж я міг її уявити.

11. Вернувшися в Бельгію, я довідався з преси, що у зв'язку з моєю поїздкою багато осіб заарештовано, між ними таких, яких я не знав ані не бачив, як, наприклад, Вячеслава Чорновіл, Дзюба, Сверстюк та інші.

На цьому місці я прошу вибачення в усіх заторкнених осіб, яким я мимоволі міг нанести шкоду.

На кінці хочу висловити мою найщирішу подяку бельгійському урядові за численні інтервенції в моїй справі та за дійсну опіку в час мого побуту у в'язниці та за саме звільнення. Дякую рівнож усім моїм друзям, знайомим, що рішучо домагалися мого звільнення, як також звільнення усіх тих, що терплять там внаслідок топтання людських прав і не мають можливости дійсної правної оборони. Стверджую, що того роду акції мають велике значення і допомагають ув'язненим.

Ярослав Добош
Бельгія, 12 червня, 1972

ЗАЯВА ОМЕЛЯНА КОВАЛЯ

Я, нижчепідписаний, голова Центральної Управи Спілки Української Молоді в вільному світі, з осідком в Брюсселі, Бельгія, рішуче протестую проти поширюваної брехні радіом і пресою УССР, буцімто то я висилав Ярослава Добоша в Україну.

А вже найбільш нахабним і провокативним є твердження КГБ про те, що я давав Я. Добошеві доручення входити в контакт, і то ще „по паролях, дотримуючись конспірації, зустрічатись з Іваном Світличним, Анною, Коцуровою, Зіновією Франко, Леонідом Селезненком та Стефанією Гулик і від них одержувати політичну та іншу інформацію з метою використовувати її проти СССР на Заході". А при цьому я мав йому асиґнувати 25.000 б. франків та 150 ам. долярів. До тієї самої категорії належить твердження, що Спілкою Української Молоді „фактично керує ЗЧ ОУН під керівництвом Ярослава Стецька", і що я мав би вже раніше також висилати інших людей в Україну в шпигунських цілях. Перед Я. Добошем КГБ твердило, що я є пов'язаний з розвідками НАТО, а також з американською та бельгійською і що вся моя робота полягає в організуванні акцій на заході проти СССР.

В зв'язку з цими провокаційними інсинуаціями я заявляю наступне:

1. Ані я особисто, ані Центральна Управа СУМ не давала нікому доручень (в тому числі й Я. Добошеві) контактуватись з будь-котрим відомим, чи не відомим культурним діячем України. Про поїздку Я. Добоша в Україну довідався я аж тоді, коли повернувся з поїздки з Арґентини і Америки на початку 1972 р.

2. Ні особисто, ні організаційно ніколи не був пов'язаний з названими Ярославом Добошем діячами, з якими він стрічався в Україні, а тим самим не міг йому передавати доручень, паролів та адрес чи грошей.

3. Спілка Української Молоді є статутовою леґальною організацією в країнах вільного світу, має свої найвищі органи, які визначають зміст і напрям її виховної та культурно - національної праці і діє співзвучно з усіми національно здоровими силами українського суспільства, згідно з девізою „Бог і Україна".

4. Так звану „антирадянську" атмосферу в СУМ викликає саме КГБ, арештовуючи і переслідуючи людей в Україні за їхні релігійні і національні переконання, за те, що стають в обороні культурних і історичних пам'яток свого народу. Молодь про це запитує і тим цікавиться.

5. Не за „буржуазну Україну" бореться Спілка Української Молоді, як твердить КГБ, а за Україну де не було б русифікації, вислужництва, яничарства, де народ (усі суспільні верстви!) міг би вільно жити і розвивати свою ініціятиву, творчість та зростати культурно, як інші вільні народи. Це є можливе тільки у вільній і ні від кого незалежній своїй державі. Нам не потрібно, щоб в Україну приходили новітні „кочовики" з півночі, а український народ висилався з їх наказу на казахстанські піски та в сибірську тайгу. Український народ мусить буди господарем, а не наймитом на своїй землі. Про це повинні також думати і ті совєтські журналісти, які поширюють і коментують вимушені на в'язнях „заяви" Я. Добоша і інших.

6. Ніколи в своєму житті я не мав ніякого пов'язання з розвідками і нікому не вислуговувався. Тільки запроданці і агенти московського імперіялізму, одні для заглушення своєї совісти, а другі заради своєї добре оплачуваної кар'єри можуть добачати в кожному українському патріотові агента чужих розвідок.

ЗА ПРАВДУ БУДЕМО БИТИСЬ!

Омелян Коваль
Голова ЦУ СУМ

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У надрукованому у вчорашньому числі „Свободи" повідомлення про заяви Ярослава Добоша та Омеляна Коваля, в частині тиражу помилково названо очолювану п. Омеляном Ковалем організацію Спілкою Визволення України. Має бути: Спілка Української Молоді.

В болючому і глибокому смутку повідомляємо Рідних, Друзів і Знайомих, що 10-го червня 1972 р., на 41-ому році життя, несподівано відійшов у Вічність НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, СИН і БРАТ

бл. п.
БОГДАН М. МЕЛЬНИК

уроджений в Чанижі, Галичина, син бл. п. проф. Павла Мельника й Ірени Олексій з Копистянських.

Похорон відбувся 13-го червня 1972 р. в Дунсірк, Н.Й. при численній участі родини, друзів і знайомих.

Горем прибиті:
Дружина — НІЛЯ
Мама — ІРЕНА ОЛЕКСІЙ з чоловіком ГРИГОРІЄМ
Сестра — ЛЯРИСА ОЛЕКСІЙ

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Друзями і Знайомими та всією Громадою, що дня 17-го червня 1972 р. на 55-ому році трудолюбивого життя, після довгої і важкої недуги упокоївся в Бозі

БЛ. П.
ІВАН ВОНСУЛЬ

ПОХОРОН відбувся в середу, 21-го червня 1972 р. о год. 9:30 ранку з церкви св. Івана Хрестителя в Детройті, про що повідомляють

горем прибиті:
Дружина — НАТАЛКА
Син — ЮРІЙ
Теща — А. ЛОТОЦЬКА
та брат і сестра в Україні

Рідним, Землякам з Угнова і Знайомим подаємо болюче сумну вістку, що 19-го червня 1972 р. в лікарні в Ню Йорку, після довгої і важкої недуги, засмотрена Найсвятішими Тайнами, упокоїлася в Бозі, на 81-ому році трудолюбивого життя,
НАША НАЙДОРОЖЧА І НЕЗАБУТНЯ МАМА, ТЕЩА, БАБУНЯ, СЕСТРА і ТЕТА

св. п.
АННА ЖУКОВСЬКА
з роду Шустикевич

народжена в Угнові, повіт Рава Руська, Західня Україна.

ПАНАХИДА буде відслужена в похоронному заведенні П. Яреми при 7-ій вулиці в Ню Йорку в середу, 21-го червня ц.р., о год. 8-ій увечері.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 22-го червня ц. р., о год. 9-ій ранку з того ж похоронного дому до української католицької церкви св. Юра при 7-ій вулиці в Ню Йорку, а звідтіль на Український Православний Цвинтар в Ваунд Бруку, Н.Дж.

ВІЧНА ЇЇ ПАМ'ЯТЬ!

Безмірним горем прибиті:
Донька — УЛЯНА КОЗАК
Зять — д-р ІВАН КОЗАК
Внука — ОКСАНА ЗВЕНИМИРА КОЗАК
Брати — БАРТОНЬ, ВАСИЛЬ і ГРИГОРІЙ ШУСТИКЕВИЧІ з родинами — останній в Україні
Сестрінці — ДОМА КЕРНИЦЬКА з чоловіком мґром ТАРАСОМ і родиною; ОЛЬГА КЕРНИЦЬКА з чоловіком д-ром РОМАНОМ і родиною
Сестрінки — д-р ЯКІВ ГУМОВСЬКИЙ; інж. ІВАН ГУМОВСЬКИЙ з дружиною МАРІЄЮ і родиною
Близька і дальша Родина в ЗСА, Канаді й Україні

„ЧЕСТНОЄ СЛОВО"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

руть отця Тимофія на розстріл?!

— Не вернуться вже! — заспокоїв Гарнаґа. — Казали ті хлопці, які ввійшли в село, що вони наздогнали той каральний загін біля Дем'янової балки і геть усіх порубали. Туди їм і дорога!

— А що ж це за військо прийшло до нас?

— Кажуть, що якісь партизани. Хлопці гарні, спокійні. Нікого не зачіпають. Трохи в нас спочинуть, підгодують коней і далі поїдуть колошкати комуністів, так балакають люди. А веде їх якийсь батько-отаман, звуть вони його чи Сірий, чи Зелений, щось я гаразд не добрав. Та хлопці свої, всі по-нашому говорять... То оце я й прийшов сказати вам, щоб не боялися, бо тих бузувірів-карателів уже Господь покарав. Ну, я піду, бо може мене там у волості шукають. Прощавайте!

Подякувавши за вістку, паніматка випровадила Гарнаґу і, пораючися по господарству, все славила Бога, що охоронив її чоловіка від страшної смерти.

***

Це було перше знайомство о. Тимофія і його родини з большевиками - комуністами та їхнім „честним словом"...

Потім о. Тимофієві довелося випити повний келех зневаги, знущань, арештів, побиття, тортур... А в лютому 1938 року востаннє пішов він від родини з енкаведистами, що його арештували, і більше вже не повернувся...

Хай же цей спогад буде грудкою землі на його незнану могилу.

(Кінець).

У Москві показують „Маклену Ґрассу" Миколи Куліша

Львів. — У Москві виступає з виставами на сцені театру ім. Маяковського Театр ім. Марії Заньковецької із Львова. Головний режисер театру Сергій Данченко. Львов'яни показують п'єси: „Маклену Ґрассу" Миколи Куліша, яка майже не йде на сценах України, пропаґандивну комедію О. Корнійчука з прославленням колгоспів „В степах України", антирелігійну п'єсу І. Вільде „Сестри Річинські", російську п'єсу Чехова „Чайку", „Кам'яного господаря" Лесі Українки, „Сусту" Карпенка-Карого, пропаґандивний „Трибунал" білоруського письменника А. Макайонка, нову п'єсу І. Рябоклячі „Марія Заньковецька". Московські „Ізвєстія" з 14 червня писали, що „головним мотивом тієї п'єси є братерська дружба між російським і українським народами, представниками прогресивної інтеліґенції". Позитивно про гру українських акторів висловився на сторінках тих же „Ізвєстій" оперовий соліст із Москви Іван Козловський, українець родом, який, до речі, приїздить останніми роками з власного бажання заспівувати „Заповіт" Т. Шевченка на його могилі в Каневі у березні місяці.

„НЕ ДЛЯ ПОНЕВОЛЕННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

країнську бабуню". Само собою, ніяких українських предків Раковський не мав, але підкорився партійній дисципліні і поїхав в Україну тероризувати нашу людність.

На 12 з'їзді компартії в Москві Раковський казав, що з 20.000 боротьбистів, прийнятих до КП(б)У в 1920 році, зосталося в партії всього 118. Усіх інших „вичищено". Само собою, за „буржуазний націоналізм"...

Бувши на еміґрації після 1929 року, Троцький виступав у пресі проти російської комуністичної бюрократії, яка, писав він, гнобить неросійські народи. (Die wirkliche Lage in Russland — Дійсне положення в Росії, Берлін, 1932 р.). 1931 року Троцький виступив з доманганням відокремлення совєтської України від Росії...

Ці заяви еміґранта Троцького нікого не можуть переконати. Це ж він, разом з Леніним, аґресією і кривавими репресіями душив боротьбу українського народу за волю, за національну незалежність. 17 травня 1919 р. Троцький послав у Москву телеграму, в якій заповідав „радикальну, нещадну ліквідацію партизанщини, самостійности"... (Trotsky Papers, т. I, ст. 430).

Створивши „червону армію" на чолі з командирами — колишніми царськими офіцерами (Тухачевський, Каменєв, Гутор, Клембовський і ін.) як знаряддя російського імперіялізму, чи міг Троцький надіятись, що ця армія погодиться визнати самостійність хоч би й комуністичної України? Окупація комуністичної Чехо-Словаччини 21 серпня 1968 р. дає на це ясну відповідь.

Нюйоркська Округа відбуде свій Союзовий День на Союзівці

(Закінчення зі стор. 1-ої)

на забезпечення, вони напевно звернуться з довірям до цього неперевершеного засобу забезпечення одиниці, родини й всієї суспільности.

Свою доповідь д-р Я. Падох доповнив ствердженням, що минулого місяця, в травні, нюйоркська область і округа здобули найкращий успіх в цілому УНСоюзі, що дає їм змогу здобути першенство не лише в однім місяці, але за цей цілий рік. В травні ця Область придбала 122 нових членів, а округа Ню Йорку 58 членів, що доповнило її цьогорічний здобуток за п'ять місяців до 153 членів і допомогло їй зайняти третє місце між всіма Округами, з цим, що від другого місця ділить її лише один член. З Відділів четверте почесне місце в цілім УНСоюзі зайняв Відділ 361-ий, придбавши досі 24 членів, а Відділ ч. 5 з Асторії зайняв сьоме місце при 21 членові. Найкращим організатором Округи є Микола Хоманчук з Асторії, який досі придбав 21 члена. Про жіночі проблеми в УНСоюзі, а зокрема про акцію побудови на Союзівці пам'ятника Лесі Українці, говорила заступниця гол. предсідника пані Марія Душник, а про травневі наради Головного Уряду і його ухвали доповідав заступник голови Контрольної Комісії мґр Іван Винник, який особливо підкреслив призначення значних сум на народні цілі, а саме 10.000 дол. на стипендії для союзової молоді та 15.000 дол. на різні установи, зокрема молодечі й наукові. Після цього обласний організатор Василь Оріховський дав аналізу стану Округи під організаційним оглядом, підмічуючи заслуги поодиноких союзових діячів та поодиноких Відділів у дотеперішніх здобутках Округи. Дякуючи секретарям, які з ним останньо співпрацювали, закликав інших до тривалої співпраці з ним. Він підмітив вагу Союзового Дня і запропонував влаштувати його на Союзівці. Окружний організатор дир. Роман Крупка говорив коротко про свої свіжі спостереження з двомісячної праці в Окрузі, як її організатор, й закликав секретарів до тіснішої співпраці з ним. В дискусії над доповідями забирали голос Іван Ткачук, суддя Микола Шпитко, ред. Іван Керницький, Іван Пригода, касир Округи інсп. М. Салдан, Євстахія Мілянич, Микола Хоманчук і на закінчення д-р В. Вишиваний. Ред. І. Керницький просив про протекторат Округи та її поміч у літературному вечорі, який підготовляє його Відділ УНС „Культура", що існує при місцевім Літературно-Мистецькім Клюбі, який відбудеться в осені. На цьому збори закінчено, пересилаючи на Флориду бажання приявних для недужого секретаря 194-го Відділу, відомого громадянина, Євстахія Макацького.

Пластовий табір „Стежки Культури" в Римі

24 червня ц. р. лінією „Алиталія" з летовища „Кеннеді" відлітає група пластунок (22) на 3-тижневу прогулянку — табір „Стежки Культури ч. 5" до Риму.

Вже від 10-ох років пл. курені УСП та УПС, „Перші Стежі" влаштовують табори, в яких — метою запізнати учениць з сучасними діячами української культури, та які відомі під назвою „Стежки Культури"!

Цього року табір „СК ч. 5" відбувається перший раз в Европі. На відміну від попередніх „С.К.", усі учасниці цьогорічного табору мають закінчену середню освіту, та за винятком 2-ох, є старшими пластунками. Такі Осередки є заступлені на „С.К. ч. 5": Ню Йорк, Коговз, Трентон, Філядельфія, Лос Анджелес, Вашинґтон, Дітройт, Клівленд, Чикаґо, Торонто та Вінніпеґ.

У Римі, пластунки перебуватимуть в гостинниці при українській церкві св. Сергія та Вакха — в самому центрі старого міста, (2 хвилини ходу до Форум Романум та Колісею). Завданням цьогорічного табору „СК ч. 5" — троякі:

1. Відбути літні курси на Українському Католицькому Університеті. Щодня від год. 8.30 до 12-ої учасниці слухатимуть виклади з українознавчих предметів. Це поглибить їхнє знання української культури. Для прикладу деякі предмети й викладачі: українська література й мова — проф. Біда та проф. Лев, українська історія — проф. П. Ісаїв, українська музика — проф. Ігор Соневицький, українська архітектура — архітект Р. Жук, українська література — декан теологічного факультету, о. д-р Марусин.

2. Відвідувати музеї та численні мистецькі пам'ятники Риму. Запляновані теж чотири прогулянки поза Рим — Фльоренція, Неаполь і Помпеї, Тіволі, вілля Гадріяна та Кастельґандольфо Плянується — відвідати кілька концертів та оперу. Усе це дасть ученицям поняття про „колиску" західньої культури.

3. Бути учасницями свого роду українського „Корпусу миру" — допомоги. Пластунки хочуть хоча маленьким вкладом праці причинитися до розросту українського центру в Римі, так недавно започаткованого Їх Блаженством Кардиналом Сліпим. Пластунки будуть помагати зокрема в бібліотеці при УКУ, як теж в музею. Комендантка „СК ч. 5" по професії бібліотекарка. Декілька учасниць табору студіюють мистецтво — вони допомагатимуть у праці в музею. Учасниці „СК ч. 5" поставили себе до диспозиції — допомогти всюди, де потрібно їхньої допомоги.

Команда табору - прогулянки: Командантка — пл. сен. Наталка Соневицька, П. С; заступниця команд. — пл. сен. Люба Крупа, П. С; писар — ст. пл. Ліда Боднар, П. С; бунчужна — пл. сен. Дозя Турчан, П. С; скарбник — пл. сен. Ляриса Зелик, Верховинка; хронікар та провідник — ст. пл. Наталка Гузар.

Н. Соневицька

Свято Героїв у парафії Святої Покрови в Кліфтоні, Н.Дж.

4-го червня 1972 р. Свято-Покровська громада Української православної церкви у Кліфтоні вшанувала пам'ять двох велетнів української державности, Симона Петлюри і Євгена Коновальця при співучасті Т-ва Прихильників УНРади і Вільного Українського Козацтва.

Православна парафія Святої Покрови — невелика. Вона має прекрасну церкву, завдячуючи жертвенності парафіян, мудрому проводові покійного о. Миколи Рибачука та Українському Народному Союзові. Від початку її заснування майже кожен парафіянин мав нагоду бути при уряді і по черзі сповняти свій обов'язок супроти громади, наприклад такі родини як: Нечаї, Корнійчуки, Гільда і Федір Омелянецки, Тесленки, п. Черненко та багато інших. Цього року громада є під проводом двох молодих, здібних і заслужених парафіян, — голови парафіяльного уряду Афанасія Дзяковського, та голови уряду сестриць Катерини Рикторас, та під духовною опікою о. Михайла Кохансього.

Парафія св. Покрови є лише маленькою клітиною української громади в околиці Пассейку. Парафіяне є активними членами у багатьох організаціях, а їхні діти кожної суботи ходять до „Рідної Школи". При участі дітей і молоді, одягненій в українську народну ношу, о. Кохансьний відправив урочисту панахиду, а опісля відкрив академію, розказуючи про Героїв, головно про Отамана Українських Військ Симона Петлюру та Командира Січових Стрільців і провідника Українських Націоналістів Євгена Коновальця.

Головну доповідь про життя і діяльність Симона Петлюри і Євгена Коновальця прочитала одумівка Оля Нагорна. Вона недавно закінчила „Рідну Школу" в Пассейку.

Маленька інсценізація, репрезентуючи символічну пошану вождеві від усіх земель України зробила особливе враження символізацією, прибранням сцени, народними строями та мовою дітей. Учасниками цієї сценки, що також допомагали своїми ідеями в декоруванні сцени були: Андрій Панченко, Петрусь Філатів, Галя Тесленко, Валя Тесленко, Діна Філатова, Люся Філатова, та Катруся Панченко. Деклямували вірші по-черзі: Ірця Нагорна, Катруся Панченко, Андріяна Білобронь, Андрій Панченко, та Люся Філатова. Катруся Панченко закінчила академію віршем „Видиш, брате мій" — Богдана Лепкого.

М. Панченко

За шахове першенство світу

Справа шахового чемпіонату стає цього року верхом сенсації і напруження. Від 1948-го р. шахове першенство світу було в руках шахових майстрів Совєтського Союзу. Шахісти Заходу не змогли дійти крізь елімінаційні гри до фіналу, щоб закваліфікуватись до двобою з чемпіоном світу. Тому й шахова публіка Заходу не надто цікавилась змагом за світовий чемпіонат, бо яка — мовляв — різниця чи чемпіоном стане Смислов чи Ботвіннік, Петросян, чи Спаскі?

Доперва в останніх роках виринув на світову арену талановитий, молодий американський шахіст, що постановив перервати той ланцюг панування совєтських мистців в шахах над світом. 28-літній Роберт Фішер, здобувши 7 разів мистецтво ЗСА, рішив відобрати шаховий чемпіонат від теперішнього чемпіона світу, Бориса Спаського з Петербургу. Матч за світовий чемпіонат переважно відбувається щотри роки.

Всі елімінаційні гри, які треба пройти на дорозі до чемпіонату, Фішер виграв у дуже високому відношенні. Чверть фінал з московським великомайстром Таймановом Фішер виграв у Ванкувері (Канада) 6-0. Рівнож півфінал з данським міжнародним мистцем, Ларсоном виграв Фішер також 6-0. А фінал з бувшим чемпіоном світу Петросяном виграв в Буйнос Айресі шість і пів до два і пів.

У цей спосіб 28-ми літній Роберт Фішер опинився перед матчем за світовий чемпіонат з 35-літнім Борисом Спаскім. Матч з чемпіоном обіймає 24 партії.

Багато часу страчено на переговори, в котрій невтральній країні матч має відбутись, та в якому часі.

Важливим фактором, що впливає на кондицію змагуна є кліматична полоса. Фішер хотів грати у Велеґраді (Юґославія), а Спаскі в Ісляндії, бо в Юґославії в липні і серпні вже загоряче для мешканця Петроґраду. Однією із спонук, чому Фішер волів Велиґрад було це, що те місто — як спонзор-фундувало найвищу ставку на цей матч: 152 тисячі дол.

Тому, що обидва змагуни не змогли договоритись і погодились відносно місця матчу, то світова Шахова Федерація (голова д-р Макс Еввe, Голяндець) остаточно усталила, що матч буде в місті Рейкявік в Ісляндії. Початок 2-го липня 1972 р.

2. Хто виграє

Більше прогноз за Фішером, одначе не можна запевняти йому стовідсоткової перемоги.

Фактом є, що матч Фішер — Спаскі це буде зустріч двох індивідуальностей, двох різних типів — неначе представників двох світів: західнього і східнього. Фішер і Спаскі вже зустрічались перед кількома роками на Світовій Олімпіяді в Зіґен (Західня Німеччина). Обидва очолювали свої крайові дружини й грали проти себе на першій шахівниці. Московський міжнародний майстер Юрій Авербах схарактеризував їхню партію словами: Це був зудар не шахів, лише двох різних особистостей." Імпульсивний Фішер грав надто самопевно ризиковно, хоч сильно, хотів скоро виграти і ... програв. Спаскі грав холоднокровно зрівноважено, стримано і виграв.

Минулої зими відбувся в Москві турнір, присвячений пам'яті Альохіна. На диво і розчарування мільйонів своїх прихильників — ентузіястів чемпіон Спаскі зайняв в цьому турнірі лише шосте місце поміж 18 учасниками. (??) Неначе, виправдуючись перед американським репортером за той неуспіх, Спаскі заявив: „У мене багато праці, багато проблем і труднощів під сучасну пору." Його проблеми інтерпретують так: Він не є членом партії і критично та одверто поставився до совєтської інвазії Чехословаччини в 1968 р. Совєтський уряд після цього не дав йому дозволу на об'їздку ЗСА.

Друга причина та, що він є жид і міг би був стати предметом натиску американських жидів, що агітують за посиленням еміґрації совєтських жидів до Ізраїля.

Спаскі говорить плинно по-англійськи.

Коли минулого року запитано Ларсона, хто із шахістів є для Фішера найбільш небезпечний, то цей відповів: „Сам Фішер.!" Пояснив, чому: „Це тоді, коли Фішер дасться випровадити з рівноваги, стратить над собою контролю і вийде зі себе".

Це правда! Відомо, що химерний Фішер зривав дуже поважні міжнародні турніри. Якщо, отже Фішер під час матчу зі Спаским буде панувати над собою і „не вийде зі себе", то виграє чемпіонат.

Юл. Ко.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 25-го червня 1972 р.:

Гемтремк, Міш. — 20-ий Відділ УНСоюзу, Т-во „Згода", відбуде свої річні Загальні Збори о год. 10-ій ранком в церковній залі Непорочного Зачаття при Мек Дуґал і Коммор вулицях. Запрошуємо всіх членів обов'язково взяти участь в цих річних Загальних Зборах, на порядку нарад яких є звітування за минулий рік та вибір нового Уряду на 1972 рік.

Ярослав Дужий, предс.
Роман Куропась, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6768. Тарзан пускається у джунґлію рятувати Наомі

Лякаючись за долю медсестри Наомі на потоці, де джунґлія прикрила його наче стелею, куди гелікоптер не може залетіти, Тарзан залишає Чулю і пільота гелікоптера, щоб вони пильнували входу до потока... як Наомі втрачає надію, що можна відкрити криївку її поневолювачів.

Тепер слід приборкати мою прегарну дику кітку!